

USVOJENI TEKSTOVI

P8_TA(2017)0444

Teroristički napadi u Somaliji

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. studenoga 2017. o terorističkim napadima u Somaliji (2017/2962(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Somaliji,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. svibnja 2017. o stanju u izbjegličkom kampu u Dadaabu¹,
- uzimajući u obzir izjavu potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 15. listopada 2017. o napadima u Mogadišuu u Somaliji, te izjavu glasnogovornice potpredsjednice Komisije / Visoke predstavnice od 30. listopada 2017. o napadima u Somaliji,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o Somaliji od 3. travnja 2017.,
- uzimajući u obzir sudjelovanje EU-a 27. rujna 2017. na 36. sjednici Vijeća za ljudska prava o interaktivnom dijalogu s neovisnim stručnjakom za Somaliju,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 2372 (2017) donesenu 30. kolovoza 2017. i Rezoluciju 2383 (2017) donesenu 7. studenoga 2017.,
- uzimajući u obzir izvješća glavnog tajnika UN-a Vijeću sigurnosti UN-a o Somaliji od 9. svibnja i 5. rujna 2017.,
- uzimajući u obzir izjavu Vijeća sigurnosti UN-a od 15. listopada 2017. o terorističkom napadu u Mogadišuu,
- uzimajući u obzir izjavu predsjednika Komisije Afričke unije (AU) od 15. listopada 2017. o napadu u Mogadišuu,
- uzimajući u obzir izjavu Misije Afričke unije u Somaliji (AMISOM) kojom se osuđuju teroristički napadi počinjeni 14. i 28. listopada 2017.,

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2017)0229.

- uzimajući u obzir završno priopćenje s međunarodne konferencije o Somaliji održane u Londonu 11. svibnja 2017.,
 - uzimajući u obzir zajedničko priopćenje EU-a i Afričke unije o provedbi Pariškog sporazuma od 1. lipnja 2017.,
 - uzimajući u obzir izjavu AMISOM-a od 8. studenoga 2017. u kojoj se najavljuje namjera postepenog povlačenja postrojbi iz Somalije počevši od prosinca 2017. i njihova punog povlačenja do 2020. godine,
 - uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu iz Cotonoua između AKP-a i EU-a,
 - uzimajući u obzir mandat Afričkog povjerenstva za ljudska prava i prava naroda za promicanje i zaštitu ljudskih prava i prava naroda u okviru Afričke povelje o ljudskim pravima i pravima naroda,
 - uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta i njezin Fakultativni protokol o uključivanju djece u oružane sukobe,
 - uzimajući u obzir Konvenciju Organizacije afričkog jedinstva o prevenciji i suzbijanju terorizma donesenu 1999. godine,
 - uzimajući u obzir članak 135. stavak 5. i članak 123. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da je 14. listopada 2017. centar Mogadišua potresla eksplozija velikog kamiona bombe u kojoj je ubijeno najmanje 358 ljudi, da je njih 228 ranjeno, a 56 ih se još uvijek smatra nestalima; budući da je napad u središtu Mogadišua bio jedan od najsmrtonosnijih terorističkih napada u svijetu u posljednjih nekoliko godina; budući da je više od 30 ljudi ubijeno 28. listopada 2017. u eksploziji dviju bombi ispred hotela u blizini predsjedničke palače u Mogadišuu;
 - B. budući da, iako nijedna skupina nije preuzela odgovornost za te kukavičke napade, oni imaju obilježja djelovanja skupine al-Shabaab, koja sada, čini se, ne želi dovesti u pitanje potporu stanovništva povezivanjem s tako velikim brojem civilnih žrtava; budući da su građani Somalije u više navrata osudili nasilje al-Shabaaba i da su se ujedinili u odgovoru na eksplozije koje su se dogodile u listopadu 2017. tako što su tisuće njih sudjelovale u hodu Mogadišuum u znak prosvjeda protiv skupine al-Shabaab;
 - C. budući da je proteklih mjeseci u Mogadišuu i diljem zemlje izvršen niz smrtonosnih terorističkih napada koji su obuhvaćali eksplozije automobila bombi, neselektivnu pucnjavu, ciljana pogubljenja i otmice, što pokazuje stalnu prijetnju nasilnog ekstremizma kojemu je zemlja izložena;
 - D. budući da se većina napada uglavnom pripisuje terorističkom djelovanju skupine al-Shabaab, iako je poznato da je i Daiš aktivan u toj zemlji;
 - E. budući da se predsjednik Somalije Mohamed Abdullahi Mohamed, koji je preuzeo vlast u veljači 2017. nakon izbora koji se smatraju ključnim korakom kojim se ta napaćena istočnoafrička zemlja postupno ponovno vraća na put stabilnosti i blagostanja, obvezao stati na kraj al-Shabaabu u Somaliji;

- F. budući da u svjetlu vala napada tijekom 2017. godine, a osobito strašnog bombaškog napada 14. listopada 2017., uopće nije sigurno da će somalske sigurnosne snage nakon planiranog odlaska AMISOM-a 2018. biti u dovoljnoj mjeri sposobne za borbu protiv terorizma bez vanjske pomoći;
- G. budući da su snage AMISOM-a više puta optužene za ozbiljno kršenje ljudskih prava, uključujući neselektivno ubijanje i neke slučajeve seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja; budući da je raspoređivanje stranih vojnih snaga na teritoriju Somalije bez mandata UN-a/AU-a dovoljan razlog za zabrinutost s obzirom na prethodne navode o kršenju ljudskih prava od strane snaga AMISOM-a;
- H. budući da su, uz nasilni ekstremizam, suše, sukobi klanova i prisilne deložacije samo lani doveli do stotina tisuća raseljenih osoba, a mnoge od njih su se naselile u urbane centre koji su pod kontrolom vlade; budući da mnoge od njih žive u nesigurnim naseljima, u kojima su posebno žene, djevojke i djevojčice izložene zlostavljanju i seksualnom nasilju;
- I. budući da je rizik od gladi u Somaliji i dalje vrlo velik, da oko 400 000 somalske djece pati od akutne pothranjenosti, a da 3 milijuna ljudi živi u kriznim ili izvanrednim uvjetima kad je riječ o sigurnosti opskrbe hranom; budući da je u Somaliji oko 1,1 milijun osoba interno raseljeno, a da je u regiji više od 900 000 somalskih izbjeglica;
- J. budući da se u izbjegličkim kampovima u Keniji nalazi 420 000 Somalaca, od kojih se njih 350 000 nalazi u kampu u Dadaabu, te da su se vlade Somalije i Kenije te UNHCR dogovorili da potpomognu dobrovoljni povratak 10 000 izbjeglica u Somaliju na područja koja nisu pod kontrolom al-Shabaaba; budući da su povratnici suočeni s problemima reintegracije i imaju malo mogućnosti za pronalazak posla; budući da su mnoge izbjeglice u Dadaabu somalskoga porijekla, ali nikada nisu upoznale život izvan kampa i zapravo su osobe bez državljanstva, što znači da ih nije moguće poslati u Somaliju;
- K. budući da Europska unija od 2016. postupno povećava svoju godišnju humanitarnu pomoć Somaliji, osobito kao odgovor na jaku sušu koja je pogodila zemlju, dodjelom 120 milijuna EUR humanitarnim partnerima 2017. godine i davanjem hitne potpore u iznosu od 100 000 EUR za pomoć u naporima za pružanje brzog odgovora na medicinske potrebe u Mogadišuu nakon napada 14. listopada 2017.; budući da je EU također stavio na raspolaganje dva broda u okviru pomorske operacije EU-a ATALANTA, uz letove za pružanje hitne pomoći za dostavu nužne medicinske opreme bolnicama u Mogadišuu;
- L. budući da je EU izdvojio 486 milijuna EUR iz Europskog razvojnog fonda (2014. – 2020.), prije svega za provedbu „Sporazuma”, a osobito za izgradnju države i uspostavu mira, sigurnost opskrbe hranom, otpornost i obrazovanje; budući da EU predano podupire AMISOM preko Instrumenta mirovne pomoći za Afriku;
- M. budući da se u prosincu 2016. Svjetska banka obvezala pojačati borbu protiv krajnjeg siromaštva, najavivši da su se razvijene zemlje obvezale osigurati rekordnih 75 milijardi USD za bespovratna sredstva i zajmove pod povoljnim uvjetima Međunarodnom udruženju za razvoj (IDA); budući da, međutim, Somalija ne ispunjava uvjete za financiranje IDA-e jer Svjetskoj banci i MMF-u duguje više od

300 milijuna USD, što je udio u ukupnom dugu od 5 milijardi USD multilateralnim i bilateralnim vjerovnicima;

- N. budući da al-Shabaab i dalje ubija djecu, proizvoljno ih pritvara i novači u oružane snage, ali da djecu novače i somalske oružane snage unatoč tome što je Somalija u siječnju 2015. ratificirala Konvenciju UN-a o pravima djeteta, a u studenom 2015. podržala Deklaraciju o sigurnim školama obvezujući se na poduzimanje konkretnih koraka za zaštitu učenika i obrazovnih ustanova;
 - O. budući da se u nedostatku funkcionalne civilne sudske vlasti somalska vlada služi vojnim sudovima za suđenje civilima, čime se ne jamče prava civilnih optuženika; budući da su Nacionalnoj obavještajnoj i sigurnosnoj agenciji (NISA), koja trenutačno nema mandat za provođenje kaznenog progona, dodijeljene široke istražiteljske ovlasti, što dovodi do ozbiljnog kršenja prava na pravičan postupak pritvorenika te agencije;
 - P. budući da je prema podacima organizacije Transparency International Somalija najkorumpiranija država na svijetu već desetu godinu zaredom; budući da je somalska vlada i dalje suočena s brojnim izazovima kao što su korupcija i manjak sveobuhvatne podrške građana, što neizbježno dovodi do nedostatka povjerenja u državne institucije i, posljedično, davanja potpore radikalnim islamističkim i terorističkim skupinama;
1. izražava duboko suosjećanje sa žrtvama nedavnih terorističkih napada u Somaliji i s njihovim obiteljima te iskreno žali zbog gubitka života; istovremeno snažno osuđuje počinitelje tih napada, pripisanih pobunjeničkoj skupini al-Shabaab;
 2. podsjeća da se trajna stabilnost i mir mogu postići samo socijalnom uključenošću, održivim razvojem i dobrim upravljanjem utemeljenim na demokratskim načelima i vladavini prava, uz potpuno poštovanje dostojanstva i prava ljudi;
 3. pozdravlja brzu reakciju Komisije na teroristički napad koji se dogodio 14. listopada 2017.; poziva EU i njegove međunarodne partnere da ispune svoje obveze prema Somaliji, ponajprije provedbom mjera za osiguranje opskrbe hranom kako bi se spriječili strukturni problemi koji dovode do gladi, poticanjem sigurnosti i pomirenja različitih zajednica, boljim upravljanjem javnim financijama te pružanjem pomoći u dovršetku revizije ustava koja je potrebna kako bi se postigla dugoročna stabilnost;
 4. izražava žaljenje zbog činjenice da se usprkos opetovanim upozorenjima humanitarnih skupina, agencija za pomoć i Europskog parlamenta Somalija i dalje nalazi na rubu gladi; podsjeća da je broj smrtnih slučajeva uslijed gladi koja je vladala 2011. dodatno povećan zbog nesigurnosti i ekstremističkih boraca skupine al-Shabaab koji su svojim djelovanjem onemogućavali isporuku hrane na južnim dijelovima središnje Somalije koji su tada bili pod njihovom kontrolom; poziva sve uključene strane da surađuju s humanitarnim agencijama te da u potpunosti poštuju humanitarna načela kako bi se omogućio potpun i neometan pristup osobama koje i dalje pate i potrebna im je pomoć, osobito na ruralnim područjima;
 5. pozdravlja izborni postupak organiziran u veljači 2017., koji je doveo do izbora novog predsjednika, te izražava nadu da će ti izbori potaknuti političku stabilnost i provedbu potrebnih reformi te unaprijediti projekt federacije u bliskoj koordinaciji i suradnji sa saveznom državama članicama; ističe koliko je važno boriti se protiv endemske korupcije u zemlji te pružiti mogućnosti mladima u Somaliji kako bi se smanjio rizik od

njihova novačenja u redove al-Shabaaba;

6. pozdravlja odluku somalskog Nacionalnog foruma za lidere o poticanju osnivanja i registracije političkih stranaka uoči izbora 2020. i na temelju načela „jedna osoba – jedan glas”, kao i pokušaj obnove državnih institucija te donošenje važnih novih zakona o političkim strankama i o osnivanju neovisnog Nacionalnog povjerenstva za ljudska prava; ističe da je potrebno uložiti trud kako bi se povećala zastupljenost žena;
7. ističe važnost doprinosa somalske dijaspore i civilnog društva u ponovnoj uspostavi ne samo upravljanja nego i društvenog i gospodarskog razvoja, naglašavajući važnost zastupljenosti i sudjelovanja žena u donošenju odluka; pozdravlja, u tom kontekstu, porast broja žena u parlamentu (na 24 %) i vladi Somalije, vodeći računa o potrebi ulaganja više napora u poboljšanje rodne ravnoteže i u EU-u i u Somaliji;
8. prima na znanje Deklaraciju iz Nairobija Međuvladinog tijela za razvoj za istočnu Afriku (IGAD) o održivim rješenjima za somalske izbjeglice te ponovnoj integraciji povratnika u Somaliju; pozdravlja predanost ostvarivanju sveobuhvatnog regionalnog pristupa, pri čemu treba zadržati zaštitu i promicati samodostatnost u zemljama azila, uz potporu međunarodne zajednice i u skladu s međunarodnom podjelom odgovornosti, kako je navedeno u Sveobuhvatnom okviru za pomoć izbjeglicama (CRRF) iz Njujorške deklaracije;
9. poziva Komisiju da uloži više napora u savjetovanje s dionicima u regiji, uključujući lokalno stanovništvo, regionalne vlasti i nevladine organizacije, kako bi se usredotočilo na rješavanje problema i potreba utvrđenih na lokalnoj razini te poticalo povoljno ozračje i povećali kapaciteti za povratak izbjeglica u matične zemlje;
10. izražava zabrinutost zbog širokih ovlasti NISA-e i činjenice da se služi vojnim sudovima za kazneni progon navodnih kaznenih djela povezanih s terorizmom, pri čemu u više navrata nije poštovala zakonito postupanje i izrekla je smrtnu kaznu bez utvrđene odgovornosti;
11. poziva somalsku vladu i EU da u okviru svojih aktivnosti povezanih s vladavinom prava u Somaliji zajamče da se djelovanje NISA-e regulira učinkovitim mehanizmima nadzora te da poboljšaju tehničko stručno znanje somalskog Odjela za kriminalističke istrage kako bi se mogle provoditi temeljite i učinkovite istrage te pritom poštovati prava građana;
12. posebno pozdravlja politički sporazum koji su somalski vođe postigli 16. travnja 2017. oko integracije regionalnih i saveznih snaga u koherentnu strukturu nacionalne sigurnosti sposobnu postupno preuzeti glavnu odgovornost za sigurnost, kao i oko brze uspostave Vijeća za nacionalnu sigurnost i Ureda za nacionalnu sigurnost;
13. potvrđuje ulogu AMISOM-a u uspostavi sigurnosti i stabilnosti, čime je Somaliji omogućeno da osnuje političke institucije i proširi državnu vlast, dok još nije izvršen prijenos odgovornosti za sigurnost na somalske institucije i snage; pozdravlja istragu Afričke unije o seksualnom nasilju koje su navodno počinili pripadnici postrojbi AMISOM-a; poziva na cjelovitu provedbu preporuka iz izvješća glavnog tajnika UN-a o Somaliji te, u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2272 (2016), poziva Afričku uniju i zemlje iz kojih dolaze te postrojbe da osiguraju primjerenu i temeljitu istragu tih navoda te da se krivci privedu pravdi; ističe važnost mogućeg produljenja

mandata AMISOM-a nakon svibnja 2018., upozoravajući da bi preuranjeni prijenos odgovornosti na somalske postrojbe mogao biti štetan za dugoročnu stabilnost;

14. ističe da je potrebno boriti se protiv nekažnjavanja i pobrinuti se da osobe odgovorne za zločine protiv čovječnosti i ratne zločine u Somaliji budu privedene pravdi; prima na znanje činjenicu da je somalski predsjednik ponudio amnestiju za određene zločine onima koji se odreknu terorizma i nasilja i žele napustiti al-Shabaab i druge terorističke skupine te potiče razvoj zakonodavstva o amnestiji;
15. osuđuje činjenicu da borci al-Shabaaba novače djecu vojnike, a sigurnosne snage koriste djecu kao vojnike i doušnike, uključujući zarobljenu ili napuštenu djecu vojnike; podsjeća da se vlada Somalije obvezala rehabilitirati bivšu djecu vojnike te osobe odgovorne za njihovo novačenje privedi pravdi; poziva međunarodne donatore, među ostalima i EU, da kao prioritet odrede pružanje usluga rehabilitacije, obrazovanja i sigurnog školovanja kao ključni element prekidanja smrtonosnog kruga nasilja; potiče vlasti da s djecom za koju se sumnja da su povezana s al-Shabaabom postupaju prije svega kao sa žrtvama te da im pritom vodeća načela budu najbolji interesi djeteta i međunarodni standardi zaštite;
16. izražava duboku zabrinutost zbog toga što su prirodni resursi, osobito drveni ugljen, i dalje važan izvor financiranja za teroriste te uzrok ozbiljne degradacije okoliša u Somaliji; poziva Komisiju da istraži na koji se način mehanizmi sljedivosti i dužne pažnje mogu proširiti kako bi uključili sve prirodne resurse koji se koriste za financiranje terorističkih aktivnosti i nasilja; u tom kontekstu, poziva sve uključene strane da osiguraju usklađenost s rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a o zabrani izvoza somalskog drvenog ugljena;
17. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije/Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Afričkoj uniji, predsjedniku, premijeru i parlamentu Somalije, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda, Vijeću Ujedinjenih naroda za ljudska prava i Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini AKP-a i EU-a.